

Zakres materiału nauczania **GEOGRAFII**
dla 4-letniego liceum ogólnokształcącego
KLASA 1 sem. 2 zakres rozszerzony

Obowiązujący podręcznik: Geografia 2. Podręcznik dla szkół ponadpodstawowych. Zakres rozszerzony.

Autor: Sławomir Kurek Wydawnictwo: Operon 2020

ZAKRES TREŚCI	WYMAGANIA EDUKACYJNE (PP i PR) SŁUCHACZ:
1. Dynamika procesów hydrologicznych	
Zróżnicowanie zasobów wodnych na Ziemi.	– poznaje zasoby wód na Ziemi i we własnym regionie, – wyjaśnia zróżnicowanie rodzajów i wielkości zasobów wód na Ziemi oraz we własnym regionie.
Oceany i morza. (PP i PR)	– przedstawia cechy fizykochemiczne wód morskich, – wyjaśnia mechanizm falowania wód morskich i upwellingu na środowisko geograficzne.
Prądy morskie - przyczyny powstawania i ich rodzaje.	– objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich oraz ocenia ich wpływ na życie i gospodarkę człowieka
Wpływ mechanizmu ENSO na środowisko geograficzne. (PR)	– poznaje mechanizm ENSO i wyjaśnia wpływ mechanizmu ENSO na środowisko geograficzne,
Rodzaje wód podziemnych, ich geneza i gospodarcze wykorzystanie. (PR)	– wyróżnia rodzaje wód podziemnych oraz wyjaśnia powstawanie źródeł, – przedstawia uwarunkowania występowania wód podziemnych oraz ich znaczenie gospodarcze.
Zróżnicowanie sieci rzecznej na Ziemi. (PP i PR)	– poznaje sieć rzeczną na Ziemi, – poznaje cechy ustrojów rzecznych, także tych w okolicy szkoły, – wyjaśnia zróżnicowanie sieci rzecznej na Ziemi, – rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych na świecie, w tym ustroju rzeki płynącej najbliżej jego szkoły.
Typy genetyczne jezior i ich rozmieszczenie. (PR)	– poznaje typy jezior i ich pochodzenie, – wyjaśnia powstawanie różnych typów jezior na Ziemi.
Lodowce i lądolody - przyczyny powstawania i ich rozmieszczenie	– rozpoznaje typy lodowców, sposób ich powstawania i przedstawia ich występowanie na Ziemi.
2. Dynamika procesów geologicznych i geomorfologicznych	
Budowa wnętrza Ziemi i tektonika płyt litosfery. (PP i PR)	– rozpoznaje budowę wnętrza Ziemi, – rozpoznaje wpływ procesów geologicznych na tworzenie struktur tektonicznych i ukształtowanie powierzchni Ziemi, – wyjaśnia związek budowy wnętrza Ziemi z ruchem płyt litosfery i jego wpływ na genezę procesów endogenicznych.
Podział i geneza skał oraz ich gospodarcze zastosowanie. (PP i PR)	– rozpoznaje typy skał i ich pochodzenia, – rozpoznaje wybrane rodzaje skał oraz przedstawia ich gospodarcze zastosowania, – wyróżnia główne minerały skałotwórcze, klasyfikuje skały, przedstawia genezę skał magmowych, osadowych i przeobrażonych.

Ustalanie wieku względnego i bezwzględnego skał. (PR)	– rozumie zasady ustalania wieku względnego i bezwzględnego skał oraz wydarzeń geologicznych.
Podział dziejów Ziemi. Analiza profilu geologicznego. (PR)	– charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego i jego wymieranie) oraz odtwarza je na podstawie analizy profilu geologicznego.
Procesy endogeniczne modelujące powierzchnię Ziemi – wulkanizm i trzęsienia ziemi. (PP i PR)	– wyjaśnia przebieg głównych procesów wewnętrznych prowadzących do urozmaicenia powierzchni Ziemi (wulkanizm, plutonizm, trzęsienia ziemi), – dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi, wykorzystując technologie geoinformacyjne
Procesy endogeniczne modelujące powierzchnię Ziemi – ruchy górotwórcze i łądotwórcze. (PP i PR)	– rozpoznaje wewnętrzne procesy prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi, ćwiczenie umiejętności przewidywania – rozpoznaje konsekwencje zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi – wyjaśnia przebieg głównych procesów wewnętrznych prowadzących do urozmaicenia powierzchni Ziemi (ruchy epejrogeniczne, ruchy górotwórcze).
Procesy egzogeniczne modelujące powierzchnię Ziemi – wietrzenie, ruchy masowe, działalność wód płynących oraz fal morskich. (PP i PR)	– poznanie wpływu wietrzenia, ruchów masowych, działalności wód płynących oraz fal morskich na modelowanie powierzchni Ziemi, – charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) oraz skutki wietrzenia, – charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego, krasowienia oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów, – wykazuje wpływ czynników przyrodniczych i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe i podaje sposoby zapobiegania im oraz minimalizowania ich następstw, – charakteryzuje efekty działalności niszczącej oraz budującej fal morskich.
Procesy egzogeniczne modelujące powierzchnię Ziemi – rzeźbotwórcza działalność lodowców oraz wiatru.	– rozpoznaje wpływ działalności lodowców oraz wiatru na modelowanie powierzchni Ziemi, – charakteryzuje skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców, łądolodu i mórz.
Wpływ procesów geologicznych i geomorfologicznych na zagospodarowanie terenu. (PR)	– przedstawia przykłady ograniczeń w zakresie zagospodarowania terenu wynikających z budowy geologicznej podłoża, rzeźby i grawitacyjnych ruchów masowych
3. Procesy glebotwórcze oraz powiązania klimatyczno-glebowo-roślinne na świecie	
Procesy glebotwórcze. (PP i PR)	– poznaje podstawowe czynniki i procesy glebotwórcze, typów gleb,

	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia czynniki i przebieg głównych procesów glebotwórczych, – poznaje typy gleby i wnioskuje o przebiegu procesu glebotwórczego na podstawie obserwacji profilu glebowego.
Typy genetyczne gleb i ich przydatność rolnicza. (PP i PR)	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje cechy głównych typów gleb strefowych i niestrefowych oraz ich rozmieszczenia na Ziemi, – ocenia przydatność rolniczą wybranych typów gleb na świecie – wyróżnia cechy głównych typów gleb strefowych i niestrefowych, - wyjaśnia ich rozmieszczenie na Ziemi – ocenia przydatność rolniczą wybranych typów gleb na świecie
Strefowość roślinna	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie zależności między klimatem a występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym i piętrowym – identyfikuje czynniki wpływające na piętrowe zróżnicowanie roślinności na Ziemi, – wyjaśnia zależności między klimatem, występowaniem typów gleb i formacji roślinnych w układzie strefowym.